

Antiquae Lectionis Tomus ...

Bipartitus, In Qvo L. Vetera Monumenta, Nunquam Visa, Pauculis Exceptis -
Quorum Catalogum versa pagina indicat

Canisius, Heinrich

Ingolstadii, 1604

Eiusdem Photii dissertationes sex de diuinitate & Incarnatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64177)

Dissertatio prima.

PHOTII PATRI-
ARCHÆ CON-
STANTINOPO-
LITANI.

*Quomodo dicatur esse Deus in omnire, & quomodo dissolui
possint dubitationes, quæ à quibusdam contra
hoc obiciuntur.*

N multis quæ de Deo contemplamur, ne omnia dicam, non solum, qui mysteriis pietatis non fuerunt initiati, quamuis acie mentis & cognitione rerum corporearum hominibus sui ordinis præstitissent, quiq; nostram ignorauerunt vim contemplandi infirmiore esse, quàm vt intelligentia comprehendere illa possent, experientiâ comprobarunt, sed & quicumq; propter studium pietatis & vitam puram profundiora cognouerunt, nec his quidem inuentio rerum diuinarum facilis esse solet, quid dico inuentionem? siquidem nec ipsa scrutatio purè eorum mentem afficit. Hæc autem quæstio tanquam omnino magis recondita, & quæ mentem, curiosorum excellit, studium, vt intelligatur, postulat, non igitur, quæ dicuntur, sic audire oportet, quasi limatius rem comprehenderimus, & nihil amplius ad cognoscendum de ea relictum à nobis sit, sed beneuolè audire oportet, & amplecti quantū humanis cogitationibus ea, quæ humanam noticiam superant, assequi possumus.

In omni est Deus, (quod tibi in quæstione nunc positum est) tanquam nihil eorum, quæ sunt. Si enim esset vnum ex iis, quæ sunt, qui

qui est omnium auctor & fabricator, vnus vocaretur ex iis, quæ ab ipso facta sunt. Hanc enim legem imponit communio cum iis, quæ sunt, & eorum cognatio à principe & Creatore profecta, si quis per vim nitatur, & quod variari non potest, mutuam habitudinem cum rebus habeat, & Creator cum creaturis.

Igitur tanquam nihil eorum quæ sunt, cum suis coniungitur, & demittit se Deus ad suas creaturas, sed propria dispositione & œconomia distincta, suam cum rebus habitudinem aptat. Sicut autem est Deus sapiens simul & supra sapientes, & fortis Deus & supra fortes, & supra Deos, & propriè substantia & supra substantiam, & ipsum per se bonum, & similiter supra bonum; sic dicitur esse in omni, & supra omne, in sola enim natura, quæ supra naturam est, & quæ dici non potest, & multorum nominum est, forma nominum affirmantium significationem habet consentientem cum forma vocum negantium, vel priuantium. Ex quo fit, vt esse in omni, non neget esse supra omne, sed potius confirmet, & non hoc solum, sed nec esse supra omne, variationem admirabiliorem in Theologia recipit præter eam, quam tradit esse in omni.

Quare qui dubitat, si Deus est in omni, non esse supra omne, ignoratis vsum sacrarum vocum de diuina natura; & nihil altius neque diuinius, quàm consuetudo rerum corporearum fert, de iis, quæ materia vacant, cogitat. Sed quomodo est in omni? dictum enim est, nullo modo earum rerum quæ sunt; sed si oportet aliquid adhuc dicere quod sit maioris contemplationis, iis etiam, qui sunt altiore mente præditi, & non solent formidare & fugere altitudinem dogmatum magis Theologicorum, est Deus actu & substantia in omni. Quomodo igitur est substantia sicut intellexisti actu? quia enim alia sunt quandoque potentia, quandoque actu; Deus vero (vt qui aciem mentis acutam habet, intelligere potest) semper adest actu, non enim ex imperfecto ad perfectum procedit, neque aliud quid est esse ipsum per se bonum, præterquam ipsum esse per se actum, liquet, in quibus est actu, in iis ipsis esse substantia, agit enim conseruationem & durationem eorum, quæ sunt. sustentat autem & continet naturam eorum, quæ ab ipso creata sunt.

Quomodo igitur si Deus est secundum substantiam in omni, non conficitur vna ex omnibus *ouros*, id est, consubstantiatio, & natura? Quoniam neque eum ipsum intelligis secundum actum, & dicitis actu esse in omni, neque sic, inquam, erit constitutus & ratio-

nem naturæ habens, qui possit subire integrum quodammodo vsum, constitutus inquam ex omni & ex diuina natura, quæ præstantior est, quàm vt possit cum alio congreri ad vnã totam hypostasis perfectionem. Et quomodo esse secundum substantiam in aliquo (hec enim quæstio digna videtur indagazione) non facit, vt intelligamus vnã cum illo hypostasim? Sed non est difficilis ad soluendum, quia esse in aliquo secundum substantiam dupliciter dicitur, vnum enim significatum declarat sic esse in aliquo, vt fiat pars compositi, & compleat perfectionem secundum hypostasim, sicut anima est in corpore; alterum verò significatum declarat ita esse in aliquo, vt nunquam efficiatur pars concretionis, siue coagmentationis; neq; proprietatibus immutatur, naturis vtriusq; propriis factis communibus, nec ab altero ex concretis perficitur, sed potius est congressus eius constituens & conseruans coniunctam, & perfectam hypostasim, sicut est ars gubernatoris in nauis, vt minutissima imagine & similitudine eius rei, quæ in promptu est, vtamur. Atq; hæc quidem non dogmaticè & immutabiliter dicta sunt, vt in proemio præmonuimus, sed potius per coniecturam & exercitationis gratia delineata sunt. Valeant ergo hæc quoad meliora exeant.

Eiusdem Photij Theologia Hypotyposes, id est, informationes notionis fidei.

Dissertatio II.

¶ **N**on potest exprimi, sicut neq; cognosci Deus, quia neq; notionibus tantum, quæpiam quæ prius extiterint, percipere possumus, ex quibus ratio progressa illius beati spectaculi, quod verbis exprimi non potest, cognitionem præbeat. Ex iis tamen, quæ posteriora sunt, tanquam ex quodam splendore tenui, à Deo in ipsis obscure ostenso, qui facit, vt possit mens in illam immensam pulchritudinem intueri, fieri potest, vt quasdam cogitationes Deum decentes recipiamus. Sicut enim, qui sunt tenebris densis circumfusi, fulgorem quendam paruum & tenuem radiorum solis admittunt, sic qui sunt conclusi in carne, ex illo splendore solis intellectibilis, tanquam à quodam speculo, desiderij & inquisitionis radio vmbrales elicientes, ad notitiam quandam & cogitationem eleuari possunt.

¶ **¶** Quam igitur rationem sol in iis, quæ sub sensum cadunt, habet, similem cognitionem Dei potest quis præbere, & accipere, tanquam ex imagine in iis, quæ sub intelligentiam cadunt.

Sed

Sed enim ex negatione etiam omnium, quæ sunt, adducimur ad contemplationem substantiæ, extra omnia positæ, & diuinitatis; quod enim nihil est eorum omnium quæ sunt, & omni melius est, hoc utiq; erit Deus, qui ex nihilo fecit omne, & providentia sua, quæ facta sunt, conseruat, & vt aptè & concinnè moueatur, facit.

Et quod potissimum est, omnium hominum mentibus communiter insitum est, Deum esse, & illinc fulgor, tanquam per ostensiones quasdam mentem excitat, & illuminat, tamen nō vt sciamus, quid tandem Deus est, tamen vt nō ignoremus, esse quidē omnino.

Si enim omnis similitudo siue nomen continui habeat, siue disereci, sicut in infinitum potest secari & dissipari, sic etiam ad fluxionem & interitum deferri, omnino tamen participatione vnus cuiusdam liberatur, ne ista patiat, statim vt participatio vnus prodit: quin potius duratione, & conseruatione fruatur, participationem dico vnus, non vnus propriè, quod est supra substantiam, quoniam participatione huius neq; secari neq; dissipari possent, nec natura essent omnino fluxa & mortalis, sed participationem vnus dico, quod quidem, qui dixerit esse vmbra tenuem vnus propriè & supra substantiam, ad coniecturam iste prope accesserit, quæ nihil audax repræsentet, huiusmodi verò est vnum apud nos, cuius, sic vt dictum est, facta particeps multitudo secabilis quidem est & dissipabilis, & fluxa, nondum tamen eo processit, vt fluxerit, aut disiecta sit.

Idcirco ipsa multitudo, quæ natura sua terminatione & specie caret, propter illud vnum definitur & specie afficitur, quaternarius enim, & septenarius, & denarius, & tricenarius, veluti simulacra sunt, & factus vnus, quod apud nos est, quæ speciem inducunt multitudinis, & eam vniunt & terminant, ac circumscribunt.

Similiter autem si omne vnitum non sibi ipsi vnit, sed vnitatem vnitum est, & ipsum igitur participatione vnus saluum, & incolume seruetur, vnus scilicet non illius propriè, & supra substantiam, sed sicut ante dictum est, vnus, quod illius vmbra fruatur.

Præterea, si in iis, quæ sunt, licet reperire eū, qui dominatur, & eum qui est subiectus dominantis; & ipse q̄ dominat, si subit ordinem eius, q̄ subiectus est dominantis, scilicet nō dominans; nō propriè dominat quia priuatus dominatu subiecti est dominantis, q̄ si ita est, est etiā aliquis dominat^r superior supra collocatus, q̄ nō cepit ex quo qui

Bb 2. dom

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

dominatur, obscura similitudinis adumbratione suscepta, habitudinem & nominationem dominatus traxit.

IX. Rursus aliter; sicut licet videre subiectum tantum alterius dominationi, & non dominantem, sic licet contemplari esse aliquem principatum eximium, & cæteris omnibus antecellentem, qui non ceperit, qui cum decet, qui diuinitate sua maior est, quam ut mente & intelligentia comprehendi possit.

X. Si possumus in natura rerum reperire bonum, quin poti⁹ multa & varia bona (quod enim non fruitur aliquo bono, sed ad summum malitiæ euasit, nec omnino potest consistere, continuè enim dissiparetur & interiret, siquidem est interitus & dissipatio mali) liquet alia quidem magis, alia verò minus bonum participare, quod si sunt, quæ magis & minus bonum participant, non dubium est, quod qui participant, in primo ordine, vel in secundo, vel in alio aliquo boni sunt, omnes autem similiter largitate cuiusdam sublimis bonitatis fruentes gratiam boni in seipsis ferunt; quod si hoc sic est, est igitur bonitas supra bonum, unde ius, qui boni fiant, donum præbetur, quo fiant boni pro portione ipsorum, qui donum acceperunt. Ex iis igitur quæ dicta sunt, patet possibile esse venari quandam cognitionem quod Deus est, & hic est vnum, quod supra substantiam est, & Dominus ac princeps sine initio, & bonitas supra bonum, tanquam bonitas bonitatis, & ex aliis tanquam ex simulacris quibusdam, & assimilationibus, sicut principio diximus, quæ possunt sumi à posteriori, quibus eleuati intueri possumus in illam immensam pulchritudinem, & omni ratione maiorem diuinitatis, quæ supra substantiam, & supra naturam est, præsertim cum non sit difficile ea, quæ huiusmodi sunt, ea ratione & via, quam diximus, colligere, quantum verò pro necessitate, quæ in præsentia est, & pro inopia librariorum, quibus carebamus, & librorum, qui captiui ducti sunt, satis tibi sint hæc.

*Scriptis
ergo hæc
Photius
deiecit
de throno
Constanti-
nop. & cie-
sim in exi-
lium. Vide
Bayon.
Tom. 10.*

*Eiusdem Photij, quare vsq; ad Trinitatem procedat Deus, & nec
intra Trinitatem circumscribatur; nec vlti-
rius extendatur.*

Dissertatio III.

Sermo quidem de arcanis Dei, & qui cognitionem, quæ in speculo & ænigmate versatur, superat, in diuinæ & cœlestis mystagogiæ lecretis, quibus abditus latet, abditus permaneat. Quæ verò per locum

locum scenæ spectare possumus, & auribus terrenis audire, hæc si in
secundis & posterioribus proponamus, qui, quod quaeritur, per pri-
ma venari non valemus, non debemus penas eorum, qui siluerunt.
Vnum autem eorum & diuinius dicendum est, quod mysticus & sine
intermissione decantatus hymnus Cherubicus per trium sanctita-
tem in vnam dominationem copulatus, diuinæ Trinitatis perfectio-
nem describit, & nominum simplicitas per continuationem adhibita,
nihilque mediū introducens, imò etiam illa verbi sine vlla variatione
repetitio, non minus simplicitatem substantiæ, quæ supra substanti-
am est, depingit & exprimit: proxime verò docet personarum inter
se vnam sine vlla distantia naturam, & sine vlla variatione substan-
tiam.

Præterea in iis, quæ perfecta sunt, conueniunt principium, me-
diū, & finis: primus autem inter omnes alios numeros, numerus
Trium hæc sortitus est; consentaneè enim diuinitas arcana, & quæ
cogitari non potest, cū vellet per ea, quæ nobis nota sunt, vt symbo-
la quædam & vestigia cognitionis suæ lucerent, voluit per sermonem
diuinum de tribus nobis notefecere. Deinde quæcunq; Deum decen-
tia in Deo contemplamur, reperimus à principio naturam accepisse,
vt ad tria reuocarentur, & nec ad pauciora, nec ad plura. Et quæ ista
sunt? nempe substantia, virtus siue potentia, & operatio, nec enim
fas est auferre potentiam diuinitati; immo nec operationem, & mul-
to minus substantiam, quin etiam neq; licet ista idem facere, & in v-
nam personam contrahere, ac rationem vnam & eandem reddere
potentiæ & substantiæ, vel potentiæ & operationis, vel operationis &
substantiæ. Cum ergo tria sint, ad quæ alia nomina, quæ Deum de-
sent, & proprietates referuntur & reducuntur, consentaneè Deus
nec intra Trinitatem includitur, nec extra Trinitatem dilatatur.

Quomodo autem ducantur aliqua etiam in singulas ex istis
tribus notionibus, neq; laboriosum est reperire, neq; repertis alios
facere vtilitatis participes; ac primum hoc nomen supra substanti-
am, bonum, carere figura, vnum, carere magnitudine & similia sub-
stantiam declarant, tametsi alia quidem primùm & sine intermedio,
alia verò medio quopiam simul cogitato; esse liberum, esse suæ pote-
statis, Dominum, Creatorem, omnipotentem, & similia in contem-
platione potentiæ comprehensa sunt. Creatio verò, & prouidentia,
& saluatio, & gratiarum distributio, & donum, & quæ his sunt vicina,
operationem diuersis & mysticis verbis significant. Si quæ verò no-

mina diuina & notiones, non ad vnum ex istis tribus pertinent, sed in tota Trinitate versantur, non solum non pugnat cum ratione Veritatis, neque cum Theologia de Trinitate, sed plus etiam confirmat eorum stabilitatem, & ab omni reprehensione vacationem, immo etiam occasionem præbet secundarum rationum, quibus demonstramus consentaneè Deum in ambitum trium personarum expleri.

Similiter si quis alia consideratione ostendet nomina diuina & notiones in tres personas Trinitatis terminari, multum abest, ut propterea causam habeat inferendi numerum sex personarum, neque vnus vel aliam multitudinem, sed potius immutabilitatem inuolabilem Trinitatis diuersis rationibus confirmatam demonstrabit, magisque fixam & constantem doctrinam Theologiæ ostendet; intelligi enim non vna contemplatione non posse contrahi Trinitatem nec dilari; ex multis verò locis ac rationibus patet fixam & immutabilem esse, quomodo non erit confirmatio, quæ reselli non potest, causæ à principio reddita? Si enim in alio & alio subiecto, & non in eadem ipsa & vna diuinitate summa Trinitatis demonstraretur, nihil prohiberet, quin multis notionibus diuinitas alio, qui non multiplicabilis, multiplicaretur. Sin verò quoties gratia & munere Dei nobis conceditur, ut Trinitatem contemplerur, in eadem Trinitate supra quam bona hæc numerum, qui numerum vincit, neque contrahi neque ampliori intelligentia comprehendimus, quomodo non magis multitudo argumentorum docet nos illud non multiplicabile Trinitatis, inuolabile, & immutabile ac verissimum esse & tolli non posse.

Sunt & alia quibus Trinitas ad similitudinem superioris contemplationis subostenditur, cuiusmodi sunt hæc, intellectus, intellectus & intellectio, deinde verbum & Spiritus, & ex quo hæc exeunt. Sed enim & principatus primus, & insitus, & supra principatum, & quorum est principatus secundum rationem *vis supposita*, ex quo exit principatus, qui est in omnibus, quæ sunt secundum dominationem. Sunt postea, genitor, germen, non enim sterilis est, & non fecundus, qui est fons & effector omnium, quæ gignuntur; neque sine Spiritu, qui præbet Spiritum omnibus, neque creaturis suis egentior; est præterea viuificus primum & primorum, supra naturam quidem, tamen secundum proprietatem sibi insitam est, & supra, quam ut ratio eam assequi possit, oportet enim iis, quæ

*g. d. con-
naturali-
tati, natu-
rali cogna-
tione,*

ratio-

fatione creationis & dominationis producta sunt, & viuificata anteire naturam & vitam sine initio principem eorum, quæ sunt eiusdem naturæ & substantiæ, & cuius splendor est, & ad cuius imitationem & exemplum omnis alia natura & vita extitit, licet terrenis natura artis præposita & antelata esset, quam necesse esset rursus, utpote non liberam, neque sine initio ad similitudinem alterius, quæ esset omnium naturarum effectrix, & supra quam dici posset, eximia, veluti imaginem formari & cõstitui. Multa alia essent, quæ possent ad eandem contemplationem adhiberi.....

Eiusdem Photij; quomodo dicamus Deum vnum
& tria.

Dissertatio IV.

VNUM & tria Deum Theologicè dicimus, & vnum & tria in diuinitate, quæ supra naturam est, nostra Theologia dicit, non vnum in numeris, vel tria propriè sic accipiens, sicut in iis, quæ secundum naturam, & propriè numerari possunt, omnem enim numerum & vnitatem, quæ sunt partes numeri, & omnem aliam quantitatem diuinitas, mensura arcana, quæ expromi non potest, superat, sed symbolicè nomine vnus intelligere possumus occultam illam & abditam diuinæ naturæ rationem, & ab omni voce & extra se egressione remotionem, & ut sic loquar, inclinationem & ingressionem ad semetipsam; reconditumque illud naturæ supra omnem cogitationem & intelligentiam euectæ. Nomen verò trium mysticè docet bonitatem, quæ eam facit manifestam, & qua procedit, seque expandit, & explicat, non totum fulgorem emittens, sed quantum natura humana potest recipere, in quibus creator & potentia eius, ac providentia quæ per se existit, actu viuifico & omnia conferuante simul splendescit & innotescit, illa enim *παντλης ζεινωση*, id est, perfecta quies & immobilitas in mansione arcana & abditâ, quæ expromi non potest, sicut in thalamis silentij occultatur, sic ab omni mente secessit, quoniam nec est mens, quæ ad ea intelligenda ascendat, quæ supra mentem sunt.

In primis cogitatio nostra, ut Deum decet, mansionem, & stationem, & quietem immotam, & identitatem, & quantum potest humana natura supernè illuminari splendore illinc misso, coniunctè & copulatè contemplatur. Hic verò vnitatem
& deis

Deest fe-
rè alterum
tantum,
ut notauit
Turriam

S. N. S. V.
S. I. V.
27

& deificam diuersitatem, & inseparabilem in personis immotis, ut Deum decet, manentem, tanquam ex fonte arcano & abdito, decenter Deo aspicit. Vnum igitur & tria est Deus, non secundum artem numerandi, hoc sane ante nos ille arcanorum magister magnus Dionysius ab illo institutus, qui quæ expromi non possunt, eum docuit, significans, aiebat, qui est omnium, quæ sub intelligentiam eaduat eximie, & excellenter effector, nec est vnum, nec vnitas, collocans eum super omnia, quæ apud nos sunt in honore & pretio, declaransque, ut est ante alia, sic etiam esse ante numerationem. Et rursus, inquit, videmus diuinitatem sacrè laudatam tanquam monadem, & vnitatem (Deum inquam tanquam solum & vnum) propter simplicitatem & vnitatem impartibilitatis supra naturam, ex qua, tanquam vnifica potentia, effimur vnum, & nostris diuersitatibus diuine complicatis & in vnum conuolutis, in vnitatem Dei similem, & vnitionem, quæ Deum imitatur, copulamur.

Trinitatem verò attende, non enim tanquam numerabile, dicit, sed propter manifestationem trium personarum in illa supra naturam fecunditate, ex qua omnis paternitas in cælo & in terra est, & nominatur. Et multa alia huiusmodi licet reperire apud diuinum inaspectabilem spectatorem, & in mysteriis Pauli institutione dignum. Quod autem Trinitas non sit propriè numerabile, tum ex iis, quæ dicta sunt, licet cognoscere: tum alia rationes variè declarant, siquidem in iis, quæ propriè numerari possunt, ut, verbi gratia, in hominibus & angelis, & similiter in infinitis aliis dicere possumus, trinitatem Angelorum & trinitatem hominum, immo & tres Angelos, & tres homines; in trinitate verò supra quàm sancta, neque Trinitas deorum piè dici potest, neque tres Dij. Rursus in Trinitate supra quàm sancta & vnus eiusdemque substantiæ personæ in seipsis mutuo incedunt, integris & saluis proprietatibus implet omnia pater; implet omnia filius; similiter etiam Spiritus sanctus. Et rursus; vbi adest pater, illic & filius, & pater, quin etiam in quibus est filius, sunt simul & pater & Spiritus sanctus. In iis verò, quæ propriè numerari possunt, nihil eiusmodi ne intelligi quidem potest.

Adhæc, in iis, quæ sunt propriè numerabilia, accessio fit, & subductio eorum, quæ numerantur; in Trinitate verò supra naturam, & incomprehensa, quomodo hoc penitus intelligatur? multa alia eiusmodi contemplari quis potest. Vnum itaque & tria non sunt propriè numerus, neque principium numeri in naturæ diuinæ Theologia.

sed potius vnum symbolum est arcanæ, & in abdito reconditæ naturæ, quæ intelligentia comprehendere non potest, significatq; in enigmate non posse efferri & exprimi diuinam substantiam. Tria verò manifestatiōem explicant; & diuinitatis impartibilis, atq; incomprehensibile cognitionem aliquantum explanant hominibus qui sunt partibiles: patet enim substantia, quæ supra mentem; & supra omnem comprehensionem est; appellatione Patris, & Filij, & Spiritus sancti. sicut vno arcani, quod supra naturam est, & neq; cogitatione firmatur, contrahitur in arcanum, & quod comprehendere non potest; & nominibus inter se distinctis traditur coniunctio sine synaresi (id est, contractione personarum) eorum, qui nominibus significantur, & intelliguntur. & quod multiplicari non potest, non recedens ab unitate, exit sine multiplicatione, trinitate multiplicatum. Et hoc quidem vnum tria profert; hæc vero tria ab illa simplicitate vnius & coniunctione non exeunt.

Quamobrem verè est incommunicabilis Deus, nihil enim eiusmodi est in Creaturis; si verò vnum tantum esset, vel tria, Deus infinitos haberet consortes, & participes, demonstraretq; Creatura creatorem in suis proprietatibus collocatum. Quod si Deus, & diuinitas in omnibus est, & per omnia meat, quid mirum est, si & in hominibus est tanquam homo. Esse igitur in omnibus, tum ex aliis, tum ex ratione Creationis intelligitur, esse verò in hominibus, cognoscitur ex assumptæ humanitate, quam propter charitatem erga nos assumpsit, & ex ortu, quæ cepit, participatione, & communiōe nostra, quæ secundum honorem post primum tulit. Quorum alterum manus creatoris largita est; alterum imple ad nos veniens. Sicut igitur omnia, cum non essent, creatio eius fecit vt essent, sic etiam, quia homines singulari supra aliarum creaturarum omnium procuratiōem prouidentia beneficio affecit, et si partus Virginis, & ille ortus, qui exprimi non potest verbis, supra ortum humanum est, genitum esse dicimus eum, qui ex æternitate est, & hominem vocatum, qui naturam humanam finxit ac formauit. Non facimus hominem Deum, apage, hoc enim verè fieri non potest, & iudicium rationis hoc non patitur, sed Deum confitemur venisse vt hominem, quod facile est Deo, qui naturæ autor fuit, id quod illius in nos charitatis vim magnam prædicat.

Ce

Eiusdem

Eiusdem Photii, Quomodo omnino cogitari possit, Deum esse incarnatum. Dissertatio Quinta.

Neminem existimo ita à divina illuminatione vacasse, ut non sit ei infinitum, & communi notione anticipatum, Deum esse ubique sine vlla intercapedine, replereq; omnia. Quod si in omnibus rebus adest Deus, nulla mutatione facta propter praesentiam eiusdem in rebus, nec vlla variatione status in eum inducta, ex eo, quod alii infra alios sint, nec vlla contumelia aspersa propter maculas, quae in Creaturis insunt, quin potius in illa beatitudinis excellentia, quae neq; dici, nec intelligi potest, supra quam eloqui licet, collocatus omnibus praesens intereat, & omnia continet, & gubernat, quomodo fuerit impossibile, aut quomodo contumeliosum, adesse in humana massa, & sua charitatem maiorem, quam ut exprimi queat, & providentiam per Incarnationem demonstrasse? quin immo quomodo non optimum est, & aptissimum? Sed hæc hæc hactenus.

Fortassis aliquis eorum, qui incarnationem Dei impossibilem, & Deo indignam reputant, refellet eam, sentiens non solum Deum factum esse hominem, sed etiam omnium aliarum creaturarum naturam subisse, & πρὸς ὑποτάξειν δεῦναι ἑαυτῷ, id est, eas ad substantialem unionem recepisse. Sed age tu vir valentissime, qui mentis tuae facilem mobilitatem amplecteris, non approbo aliam cogitationem, quia non agnovisti citò, nec advertisti firmè, quod à principio positum fuit, quod negas. Qui enim contendit impossibile esse Deum carnem assumpsisse, & humanam formam induisse, vsque adeo videtur hoc per secundam dubitationem confiteri, & comprobare, ut pronuntiet, nec naturam vllius creaturæ ex omnibus aliis sumpsisse, & qui in vno vides hoc impossibile, rursus possibile esse Deum assumpsisse carnem in omnibus simul, quæ nec apud te sunt impossibilia, vides.

EIVSDEM PHOTII,

Quare Deus Carnem assumpsit Dissertatio VI.

Quia per paucorum est contemplatione mentis cogitationem, quæ Deum deecat, de deo informare, idq; vel ex eo liquet, quod ii, qui videntur inter homines ad summum fastigium sapientiæ pervenisse, inter seipsos, & ab aliis plurimum disenserunt; idcirco Deus factus est homo, ut non solum, qui plus cognitionis, quam alii affe-

cuti

cuti videntur, sed etiam vulgus hominum, qui magis sensu, quam ratione ducuntur, per ea, quae vident & audiunt, ad piam & salutarem Dei cognitionem recurrere possunt, per ea, quae sub sensum cadunt, ad ea, qui sub intelligentia, ascendentes, & ab eis, quae per carnem a Deo facta sunt, ad contemplationem diuinitatis incorporea & supra naturam, atque hoc quidem ex eis, quae acciderunt, patet; ex quo enim Deus factus est homo, & illa admirabilia, & quae supra naturam erant opera, formam naturae nostrae ferens perfecit absurdas & multiplicibus erroribus implicatas cogitationes abiecerunt, & illis nugis & idolorum fictionibus procul relegatis Deum in carne visum, hunc verum Deum esse confitentur, & venerantur, qui digni habiti sunt, ut per praesentiam corporis eius & operum eius aspectu, & auditione eum cognoscereant, & huiusmodi cognitione ad cognitionem ac contemplationem eius naturae inaspectabilis adducerentur.

Sed haec quidem vna causa; altera vero quod nequaquam fortis ligatus esset, nisi fortiter certam e hoc subiisset. Tertia, quod doctrina oculis, & auribus proposita valentior est, & multo facilius ad exequendum, quam quae longe in quo, & per alia intermedia annuntiatur. tum etiam actio per imitationem virtutum facilius est & commodior, quam ea quae citra imitationem exigitur. Imitationem autem non possunt habere homines, quae humanam vitam in altum tollat, si nullus sit, qui hanc actionem virtutis suscipiat humanam. huiusmodi actio humana quomodo esse posset, si incarnatio verbi Dei facta non esset? Amore igitur erga homines, & prouidentia immensa verbum Dei factum est homo, & nobiscum deificè conuersatum est, &

inter homines vixit.

FINIS.

CC 2 Frag-

Handwritten notes in the right margin: "SIV 27" and other faint markings.